

# بررسی نگرش مدرسان دوره کارشناسی مدارک پزشکی در باره برگزاری دوره این دوره (سال ۱۳۷۳)

\* دکتر محمد فشارکی

\* خانم فاطمه حسینی

\* ابازدرا حاجی

## چکیده

نقش و اهمیت مدارک پزشکی در اشاعه اطلاعات پزشکی به منظور تحقیق اهداف مهمی مانند آموزش و پژوهش پزشکی کاملاً شناخته شده است. برنامه های آموزشی رشته مدارک پزشکی باید با توجه به نیازهایی که در این رشته وجود دارد دائم ارزیابی شود. در پژوهش حاضر نظرات مدرسان دروس پایه، اصلی، تخصصی و کارآموزی مقطع کارشناسی مدارک پزشکی نسبت به برنامه درس این دوره مورد بررسی قرار می گیرد.

این پژوهش با استفاده از روش توصیفی انجام گرفته است و جامعه پژوهش مشتمل بر مدرسانی است که به تدریس در یکی از دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، شهید بهشتی و شیراز اشتغال داشته و حداقل دو ترم یکی از دروس پایه، اصلی، تخصصی و کارآموزی رشته مدارک پزشکی را تدریس کرده اند. اطلاعات توسط پرسشنامه ای که در ۵ بخش اصلی و ۲۸ بخش فرعی تنظیم شده بود گردآوری گردید و ۹۳ درصد جامعه مورد بررسی به سوالات پرسشنامه پاسخ داده اند. این پژوهش نشان داده است که بیشترین آموزش در این مقطع تحصیلی را فارغ التحصیلان رشته مدارک پزشکی عهده دار

\* عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران

می باشد (۶۳/۰۷ درصد) که این امر خود دلیل محکمی است بر تربیت نیروی انسانی کارشناسی ارشد آموزش مدارک پزشکی به منظور تامین کادر هیئت علمی این رشته. در مورد دروس تخصصی، اکثر مدرسان معتقدند که محتوای سرفصل این دروس ناچیز است. بنابراین این دروس نیاز مبرم به تجدید نظر دارند، همچنین کارآموزی‌ها از نظر محتوای سرفصل و تعداد واحد باید تجدیدنظر شوند. افزایش واحد درسی مدیریت مدارک پزشکی و اضافه نمودن واحد درس جدید با عنوان «تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات موجود در مدارک پزشکی» از جمله پیشنهادهایی است که توسط مدرسان ارائه شده است. به منظور نتیجه‌گیری مطلوب از انجام این پژوهش دروسی که ضرورتاً نیاز به تجدیدنظر دارند و نیز لزوم افزایش برخی از دروس طی نامه مستدلی با ارائه سرفصل‌های مناسب به گروه شورای عالی برنامه‌ریزی پیشنهاد می‌گردد.

## مقدمه

با توجه به اینکه اطلاعات پزشکی به منظور تحقق اهداف مشروطه زیر:

- به عنوان اساس برنامه ریزی و اطمینان از تداوم مراقبت بیمار

- به عنوان ابزار ارتباطی بین پزشکان و دیگر کارکنانی که در مراقبت از بیمار سهیم می باشند

- جهت تهیه مدارک مستند از جریان بیماری و درمان بیمار

- به عنوان اساس مطالعه، بررسی و ارزیابی

- جهت کمک و پشتیبانی قانونی از بیمار، بیمارستان و کارکنان مسئول

- جهت تهیه اطلاعات برای استفاده در هزینه های درمانی

- جهت امور آموزشی و پژوهشی

تهیه می گردند، لذا نقش مدارک پزشکی (Medical Record) در ثبت و اشاعه این اطلاعات از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است. (۴)

بنابراین مولای متقیان حضرت علی (ع) هر علمی که روی کاغذ ثبت نشود ضایع می گردد. «کل علم لیس فی قرطاس ضاع» و علم پزشکی که به فرمایش پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد (ص) یکی از مهمترین علوم بشری است. «العلم علمن علم الابدان و علم الاديان» جز با ثبت روی کاغذها یی که آن را مدارک پزشکی می نامیم محفوظ نخواهد ماند و در غیر این صورت این سرمایه های غنی علم پزشکی ضایع و فنا خواهد گردید.

از این رو با توجه به اهمیت حیاتی این علم جهت هرچه پریارتر شدن آن باید به محتوای درسی این رشته در دانشگاه های مربوطه با امعان نظر نگریست. به همین منظور پژوهش حاضر جهت بازنگری سرفصل دروس رشته مدارک پزشکی در مقطع کارشناسی که نسبت به مقطع کاردانی از سابقه کمتری برخوردار است انجام گرفت. با توجه به تاسیس و توسعه دانشگاه های علوم پزشکی در سطح کشور و اجرای برنامه دوره کارشناسی در سه دانشگاه و پیش بینی اجرای آن در

سایر دانشگاههای علوم پزشکی کشور و نیز با توجه به رشد علمی که در زمینه مدارک پزشکی بوجود آمده، لازم است برای بالابردن کیفیت آموزشی این رشته پس از پنج سال که از تصویب نهایی مقطع فوق می‌گذرد در برنامه‌های آموزشی این دوره تجدید نظر شود تا انشاء... به فضل الهی شاهد شکوفاتر شدن این رشته بوده و فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی این رشته قادر باشند نیازهای حرفه‌ای مربوطه را در سطح مطلوب و مطابق با استانداردهای جهانی ارائه نمایند.

شورای عالی برنامه دوره کارشناسی ناپیوسته مدارک پزشکی را که توسط زیرشاخه مدارک پزشکی شورای عالی برنامه‌ریزی تهیه و تنظیم گردیده بود تصویب کرد و این مصوبه اساس پژوهش حاضر را تشکیل داده است.

اباذر حاجوی (۱۳۶۹) در مقاله خود با عنوان « انقلاب فرهنگی و مدارک پزشکی » که در اولین همایش سراسری مدارک پزشکی ارائه نمود، ضمن اشاره به ضرورت ایجاد مقطع کارشناسی خاطرنشان می‌سازد که این برنامه با استفاده از نظرهای استادان محترمی که بطور مستقیم یا غیر مستقیم با این رشته در ارتباط بودند و همچنین با بهره گیری از تجربه‌های فارغ‌التحصیلان دوره‌های گذشته براساس کاهش واحدهای جنبی و غیرضروری و افزایش با جایگزین نمودن دروس اختصاصی و ضروری در مقایسه با برنامه قبلی مقطع کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی (انستیتو عالی علوم بیمارستانی) تهیه و تقدیم گروه پزشکی شورای عالی برنامه‌ریزی گردید. (۱)

ریتافینگان (۱۹۹۰) در مجله Amra در مقاله‌ای تحت عنوان « پیام اجرایی » می‌نویسد: جهت اطمینان از کیفیت و آموزش مدارک پزشکی جامعه کارکنان مدارک پزشکی باید تلاشهای شان را به کوشش‌های Amra و برنامه دانشکده‌هایی که رشته مدارک پزشکی دارند بیفزاید. Amra به منظور حمایت از آموزش مدارک پزشکی هر ساله بیش از ۲۰۰۰۰۰ دلار کمک می‌کند حال آنکه این مبلغ به مراتب بیش از آنچه توسط سایر انجمنهای بهداشتی وابسته فراهم می‌شود می‌باشد. (۵) الیزابت بومن (استادیار) و مری مک کین (دانشیار) و رئیس بخش مدارک

پزشکی دانشگاه تنسی ممفیس (۱۹۹۰) در مقاله‌ای با عنوان «آموزش آماری بهداشتی، یافتن نیازها از یک تغییر عملی» می‌نویسد:

برنامه‌های آموزشی مدارک پزشکی باید با توجه به نیازهایی که در این رشته وجود دارد، دائماً ارزیابی شود. در دانشگاه تنسی ممفیس روش‌های مختلفی جهت اطمینان از اینکه فارغ‌التحصیلان این رشته مسیر مناسب را برای ورود به سطوح حرفه‌ای طی می‌کنند وجود دارد. (۳)

### **اهداف پژوهش:**

هدف اصلی در این پژوهش تعیین نظرهای مدرسان دروس پایه، اصلی، تخصصی و کارآموزی مقطع کارشناسی رشته مدارک پزشکی نسبت به برنامه دروسی این دوره می‌باشد. در راستای رسیدن به این هدف کلی است که اقدام به تعیین نظرهای مدرسان هر یک از دروس فوق نسبت به عنوان سرفصل، تناسب پیش‌نیاز با واحد مربوطه، تعداد واحد دروس موردنظر و تناسب سرفصل با تعداد واحد پرداخته شده است.

### **روش پژوهش:**

این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که جامعه مورد مطالعه در این تحقیق مدرسانی است که به تدریس در یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، شهید بهشتی و شیراز اشتغال داشته و حداقل دو ترم یکی از دروس پایه، اصلی، تخصصی و یا کارآموزی رشته مدارک پزشکی را تدریس کرده‌اند.

در این مطالعه کل جامعه مورد بررسی قرار گرفته و از هیچ روش نمونه‌گیری استفاده نشده است.

## روش و ابزار گردآوری اطلاعات:

برای جمع آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای شامل ۵ بخش اصلی (بخش اول شامل مشخصات فردی مدرسان و ۴ بخش دیگر مربوط به تقسیم‌بندی دروس می‌باشد) و ۲۸ قسمت فرعی تدوین گردید و در مجموع این پرسشنامه حاوی ۹۲ سؤال بوده که هر مدرس با توجه به نوع رشته و نام درس یا دروس تدریس شده به قسمتی از این پرسش‌ها پاسخ داده است.

در مورد نحوه جمع آوری اطلاعات به طریق زیر عمل گردید:

- الف - اطلاعات موردنیاز از دانشگاه‌های شهید بهشتی و ایران که در شهر تهران مستقر هستند توسط محقق و با همکاری یکی از دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش مدارک پزشکی که کاملاً با اجزای پرسشنامه آشنا بود. جمع آوری گردید.
- ب - در مورد دانشگاه علوم پزشکی شیراز تحویل و جمع آوری پرسشنامه‌ها توسط تعدادی از دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش مدارک پزشکی که با محقق همکاری داشته و کاملاً با پرسشنامه و نحوه تکمیل آن آشنا بودند انجام گرفت. در مجموع از کل پرسشنامه‌های توزیع شده (۷۰ عدد) به تعداد ۶۵ پرسشنامه که ۹۳ درصد کل را تشکیل می‌داد، جمع آوری و تکمیل گردید.

## یافته‌های پژوهش:

پیش از پرداختن به یافته‌های اصلی پژوهش با برخی از مشخصات فردی مدرسان با مطالعه آشنا می‌شویم. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که مدرسان زن ۱۱ درصد بیشتر از مدرسان مرد بود. و از نظر سنی بیشترین فراوانی مدرسان زن در گروه سنی ۲۹ - ۲۰ سال دیده می‌شود به طور کلی بیشترین تعداد مدرسان در گروه سنی ۴۹ - ۴۰ سال می‌باشند.

بیشترین مدرسان این مقطع تحصیلی را کارشناسان مدارک پزشکی تشکیل می‌دهند (۶۳/۰۷ درصد) و این امر بیانگر این واقعیت است که بیشترین آموزش را در این مقطع تحصیلی فارغ‌التحصیلان کارشناسی مدارک پزشکی عهده‌دار

می باشند و پس از آن در سایر رشته ها بیشترین فراوانی به ترتیب در رشته های کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، مدیریت، ریاضی و کامپیوتر و .... دیده می شود. ضمناً بیشترین ساقمه تدریس بین ۱ تا ۱۰ سال بوده است.

جدول شماره ۱ نشان می دهد که درس داروشناسی به عنوان یکی از دروس پایه در این مقطع از نظر محتوای سرفصل و تناسب سرفصل با تعداد واحد مناسب بوده ولی از نظر تعداد واحد با کمبود مواجه است. درس جامعه شناسی پزشکی از نظر تعداد واحد مناسب ولی از نظر محتوای سرفصل کمبود داشته و در ضمن تناسب سرفصل و تعداد واحد رعایت نشده است.

براساس اطلاعات جدول شماره ۲ ملاحظه می شود که دروس اصطلاح های پزشکی ۲ و ۳ و زبان اختصاصی ۳ و ۴ از همه نظر مناسب می باشند. «کلیات پزشکی ۴» دارای محتوای کافی ولی «کلیات پزشکی ۳» و «جنبه های قانونی مدارک پزشکی از نظر محتوا» کم به نظر می رسد. در هر سه درس یاد شده تناسبی بین سرفصل با تعداد واحد وجود ندارد.

اطلاعات جدول شماره ۳ بیانگر نظرات مدرسان نسبت به دروس اصلی که دارای واحد عملی می باشند است، به طوری که مشاهده می شود سه درس آمار حیاتی مقدماتی ۲، کامپیوتر زبان فورترن و کامپیوتر فابلینگ فورترن از هر نظر کافی و مناسب است اما دو درس روش تحقیق و مأخذ شناسی از نظر تعداد واحد و تناسب بین سرفصل و تعداد واحد دچار مشکل می باشند.

اطلاعات جدول شماره ۴ نشان می دهد که دروس تخصصی از تعداد واحد کافی برخوردار بوده ولی در مورد بسیاری از دروس محتوای سرفصل کم است. بنابراین طبیعی است که تناسبی بین تعداد واحد و سرفصل وجود ندارد.

براساس اطلاعات جدول شماره ۵ ملاحظه می شود که علیرغم آنکه در مورد هر سه درس کارآموزی هر سه ویژگی «تعداد واحد»، «محتوا سرفصل» و «تناسب سرفصل با تعداد واحد» در اکثر موارد در حد کافی دانسته شده اما در برخی موارد پاسخ های زیاد نیز به چشم می خورد از جمله در مورد تعداد واحد دروس

کارآموزی که در هر سه درس درصد قابل توجهی تعداد واحد را در حد زیاد تعیین کرده‌اند. و این امر در مورد هیچ یک از دروس پایه، اصلی و تخصصی به چشم نمی‌خورد.

جدول شماره ۶ پیش‌نیاز کلیه دروس را مورد بررسی قرار می‌دهد. به طوری که ملاحظه می‌شود تناسب پیش‌نیاز دروس پایه در ۵۰ درصد موارد در حد کم شناخته شده است در صورتی که در مورد دروس اصلی از ۹ درس موجود در این قسمت ۸ درس دارای پیش‌نیاز کافی و فقط کلیات پزشکی ۴ به نظر اکثر مدرسان (۶۶/۶ درصد) کم شناخته شده است. در مورد دروس تخصصی از ۵ درس موجود فقط یک درس یعنی کلدگذاری بیماریها (۳) از نظر پیش‌نیاز در برخی موارد در حد زیاد تعیین شده است (۱۴/۳ درصد) و بالاخره در مورد کارآموزی‌ها در اغلب موارد پیش‌نیازها در حد کافی شناخته شده و دوباره قابل توجه است که در برخی موارد در حد زیاد شناخته شده است.

### بحث و نتیجه گیری:

- ۱- همانگونه که قبل از ذکر شد از مجموع ۶۵ نفر مدرس ۴۱ نفر آنها را (۶۳/۰۷ درصد) فارغ‌التحصیلان کارشناسی مدارک پزشکی تشکیل می‌دهند که این امر خود دلیل محکمی است بر تربیت نیروی انسانی کارشناسی ارشد مدارک پزشکی به منظور تامین کادر هیئت علمی این رشتہ.
- ۲- در مورد دروس پایه هر دو درس داروشناسی و جامعه‌شناسی پزشکی هم از نظر تعداد واحد و هم محتوای سرفصل نیاز به تجدیدنظر دارند.
- ۳- در مورد دروس اصلی سه درس کلیات پزشکی (۳) و (۴) و جنبه‌های قانونی مدارک پزشکی از نظر تناسب بین سرفصل و تعداد واحد نیازمند تجدیدنظر می‌باشند.
- ۴- در مورد دروس اصلی که دارای واحد عملی می‌باشند دو درس روش تحقیق و مأخذ‌شناسی باید از نظر تناسب بین تعداد واحد و سرفصل تجدیدنظر

شوند.

۵- دروس تخصصی از نظر محتوا با کمبود روبرو بوده و ضرورتاً باید تجدیدنظر شوند.

۶- کارآموزی‌ها از نظر محتوا و تعداد واحد به تجدیدنظر نیاز دارند.

۷- پیش‌نیاز دروس داروشناسی و کلیات پزشکی ۴ افزایش باید

۸- واحد درس مدیریت مدارک پزشکی و زبان تخصصی ۳ و ۴ افزایش باید

۹- براساس استخراج پاسخ سوال بازی که در پرسشنامه منظور شده بود سه

واحد درس تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات موجود در مدارک پزشکی اضافه شود.

### **پیشنهادها:**

۱- فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد آموزش مدارک پزشکی جهت تامین کادر هیئت علمی گروه مدارک پزشکی هر چه سریع‌تر جذب دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شوند.

۲- اولویت تجدیدنظر که جنبه حیاتی دارد با دروس تخصصی و کارآموزی است.

۳- افزایش تعداد واحد درس مدیریت مدارک پزشکی.

۴- موارد ۲ و ۳ فوق طی نامه مشروح و مستدلی همراه با سرفصل‌های مناسب به گروه پزشکی شواری عالی برنامه‌ریزی پیشنهاد گردد.

توزيع فرآوانی نظرات مدرسین نسبت به دروس اصلی کارشناسی مدارک پژوهشی (که دارای واحد عملی می‌باشد) (سال ۱۳۷۳)

توزيع فراوانی نظرات مدرسین نسبت به دروس کارآموزی کارشناسی مدارک پژوهشی  
(سال ۱۳۷۳-۱۳۷۴)

نام درج	تمداد واحد												
	تمداد و سرفصل با تمداد واحد			متواتای سرفصل			جمع			کافی			
جمع	بیل	شیر	جمع	زیاد	کافی	کافی	زیاد	کافی	کافی	کافی	کافی	کافی	
تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	تمداد درصد	
۱- کارآموزی (۴)	۲۸	۲/۷	۷	۷۷/۷	۷	۱۹/۴	۳۶	۱۰۰	۸	۶۳/۶	۱۵	۱۲	۵۸/۸
۲- کارآموزی (۵)	۲۸	۲/۸	۸	۷۵/۶	۸	۱۸/۴	۳۷	۱۰۰	۲۴	۷۲/۷	۳	۲۱	۵/۶
۳- کارآموزی (۶)	۲۸	۲/۴	۷	۷۵/۴	۷	۱۸/۶	۳۶	۱۰۰	۲۱	۱۰۰	۳۳	۱۱	۳۲
۱۰۰	۳۴	۱۲	۲۰	۱۰۰	۲۲	-	۳۶	۱۰۰	۱۵	۶۳/۶	-	۱۰۰	۳۴
۱۰۰	۳۲	۱۱	۲۱	۱۰۰	۲۱	۳	۳۳	۱۰۰	۲۴	۷۲/۷	۱	۱۰۰	۳۲
۱۰۰	۳۱	۱۲	۲۱	۱۰۰	۲۳	-	۳۶	۱۰۰	۲۴	۷۲/۷	۴	۱۰۰	۳۱

توزيع فراوانی نظرات مدرسین نسبت به دروس تخصصی کارشناسی مدارک پژوهشی  
(سال ۱۳۷۳)

توزيع فراوانی نظرات مدرسین نسبت به دروس اصلی کارشناسی مدارک پزشکی (سال ۱۳۷۳)

توزیع فراوانی نظرات مدرسین نسبت به دروس پایه کارشناسی مدارک پزشکی  
 (سال ۱۳۷۳)

نام درس	تعداد واحد						محتوای سرفصل	تاسب سرفصل با تعداد واحد					
	کم	کافی	زیاد	جمع	بلی	خیر		کم	کافی	زیاد	جمع	بلی	خیر
۱-دادروشناسی	۵۰	۱	۵۰	۱۰۰	-	-	درصد تعداد درصد تعداد درصد تعداد درصد تعداد درصد تعداد	۵۰	۱	۵۰	۱۰۰	-	-
۲-جامعه‌شناسی پزشکی	۱۰۰	۲	۵۰	۱۵۰	۱	۵۰	درصد تعداد درصد تعداد درصد تعداد درصد تعداد	۱۰۰	۲	۵۰	۱۵۰	۱	۵۰

تناسب پیش‌نیاز با واحد مربوطه										نام درس	
پیش‌نیاز					کم کافی						
جمع	ریاد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۱۰۰	-	۵۰	۱	۵۰	۱	۵۰	۱	۵۰	۱	۵۰	۱- داروشناسی
۱۰۰	-	۱۰۰	۲	-	-	-	-	-	-	-	۲- کلیات پژوهشی (۳)
۱۰۰	-	۳۳/۳۳	۱	۶۶/۶۶	۲	۳۳/۳۳	۱	۶۶/۶۶	۲	۳۳/۳۳	۳- کلیات پژوهشی (۳)
۱۰۰	-	۱۰۰	۳	-	-	-	-	-	-	-	۴- آمار حیاتی مقدماتی (۲)
۱۰۰	-	۱۰۰	۳	-	-	-	-	-	-	-	۵- کامپیوتر (زبان فورترن)
۱۰۰	-	۱۰۰	۳	-	-	-	-	-	-	-	۶- کامپیوتر (فایلینگ فورترن)
۱۰۰	-	۱۰۰	۳	-	-	-	-	-	-	-	۷- اصطلاحات پژوهشی (۲)
۱۰۰	-	۱۰۰	۳	-	-	-	-	-	-	-	۸- اصطلاحات پژوهشی (۳)
۱۰۰	-	۱۰۰	۲	-	-	-	-	-	-	-	۹- زبان اختصاصی (۳)
۱۰۰	-	۱۰۰	۲	-	-	-	-	-	-	-	۱۰- زبان اختصاصی (۴)

۱۰۰	۷	۱۴/۳	۱	۸۵/۷	۶	-	کلیات پزشکی ۳ (۳ واحد)	۱۱- کدگذاری بیماریها (۳)
۱۰۰	۷	-	-	۱۰۰	۷	-	کدگذاری ۳ (۲ واحد)	۱۲- کدگذاری بیماریها (۴)
۱۰۰	۲	-	-	۱۰۰	۲	-	مدارک پزشکی ۳ (۲ واحد)	۱۳- مدارک پزشکی (۴)
۱۰۰	۴	-	-	۱۰۰	۴	-	کدگذاری بیماریها ۴ (۲ واحد)	۱۴- سینیار آمار و مدارک پزشکی
۱۰۰	۴	-	-	۱۰۰	۴	-	مدارک پزشکی ۲ (۲ واحد)	۱۵- مدیریت مدارک پزشکی
۱۰۰	۴	-	-	۱۰۰	۴	-	سینیار آمار و مدارک پزشکی	(۲ واحد)
۱۰۰	۲۷	-	-	۱۰۰	۲۷	-	جنبه های قانونی مدارک پزشکی (۲ واحد)	۱۶- کارآموزی (۳)
۱۰۰	۳۲	۹/۴	۳	۸۷/۵	۲۸	۳/۱	کدگذاری ۳ (۲ واحد) مدارک پزشکی ۲ (۲ واحد)	۱۷- کارآموزی (۴)
۱۰۰	۳۲	۱۲/۹	۴	۸۳/۸	۲۷	۳/۲	کارآموزی ۵ (۴ واحد)	۱۸- کارآموزی (۶)

**فهرست منابع فارسی:**

- ۱- حاجوی، ابازدرا. «انقلاب فرهنگی و مدارک پزشکی». مقاله ارائه شده در نخستین سمینار سراسری مدارک پزشکی در ایران. ۱۳۶۹.
- ۲- شورایعالی برنامه ریزی. مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره کارشناسی ناپیوسته مدارک پزشکی مصوب یکصد و شصت و دومین جلسه شورایعالی برنامه ریزی ۱۳۶۸/۴/۱۱ (تکثیر)

**فهرست منابع انگلیسی:**

- 3- Bowman, Elizabeth and Mc Cain, Mary. "The Teaching of Health Statistics Meeting The Needs of A Changing Practice". Topics In Health Record Management, American, Voll. 11, No. 1, September 1990.
- 4- Rhea, Josephc & Ott, J Steven & Shafritz, Jaym. Dictionary Of Health Care Management, Facts On File, U.S.A. 1988.
- 5- Rita, Finnegan. Executive Message, Journal of The American Medical Record Association, Dec. 1990: 18-20